

PETROGRAPHISCHE CHARAKTERISTIK DES GESTEINSMATERIALS DER ARCHÄOLOGISCHEN FORSCHUNG BEI BUDMERICE UND TRNAVA

Oto Miko

Das Gesteinsmaterial wurde bei der archäologischen Untersuchung zweier Lokalitäten in der Westslowakei, bei Budmerice und Trnava gewonnen. Wie PhDr. Zdeněk Farkaš feststellte, gehörten beide Siedlungen zum älteren Äneolithikum, der Schlußperiode der Lengyelkultur.

Ein Teil der Gesteine aus Budmerice sind feinkörnige sandige Metragrauwacke-kieselhaltige Phyllite. Es handelt sich um metamorphe Gesteine des Kristallinikums der sogenannten Harmónia-Serie (Schiefer) bzw. der Doľany-Sequenz, die sich primär an der Nordostseite der Kleinen Karpaten befindet. Gesäumt ist sie von Untertrias-Sandsteinen - Quarzite der Umhüllungseinheit der Kleinen Karpaten. Den größten Teil des Fundes bilden Silizite - Hornsteine, die allgemein in der Jurasequenz der Gesteine der Umhüllungseinheit, in der sogenannten Orešany-Entwicklung vorkommen. Sie sind jedoch auch in weiteren Gebirgen der Westkarpaten und Alpen vorhanden und somit auch in den Schottern von Donau, Váh / Waag, Hron/Gran. Einige kleine Splitter sind aus Limnoquarzit und vulkanischem Glas (Obsidian, Pechstein), deren Vorkommen auf das Gebiet der mittelslowakischen Neovulkanite beschränkt ist. Die zuletzt genannten Gesteine befinden sich vor allem im Žiar-Becken und Umgebung, zahlreich sind sie auch in den Schotteranschwemmungen des Flusses Hron/Gran.

In der Lokalität bei Trnava wurden Silizite - Hornsteine und ein Steinkeil aus verkieseltem Gestein gefunden. Wir nehmen an, daß es sich um ein ähnliches Material wie in der Lokalität bei Budmerice handelt.

ENEOLITICKÉ (BAJČ - RETZ) ZVIERACIE OSTEOLOGICKÉ POZOSTATKY Z TRNAVY - HORNÉHO POĽA

ALENA ŠEFCÁKOVÁ

V síle patriacom obyvateľstvu skupiny Bajč-Retz sa našlo nevelké množstvo zvieracích kostí - *Sus scrofa f. domestica* (sviňa domáca): úlomok mandibuly dex., úlomok maxily sin., úlomok skapuly dex. (mladý jedinec) (možno dve zvieratá) - *Lepus europaeus* (zajac poľný): prox. časť humeru sin. so stopami ohňa, úlomok costa (*Lepus?*), časť os basisphenoidale? z krania (*Lepus?*) (možno jedno zviera) - úlomok mäkkýša *Unio* sp. (korytka) - malý neidentifikovaný úlomok koreňa zubu - 15 neidentifikovaných, prevažne drobných úlomkov z dlhých kostí, z nich niektoré sú spálené.

Možno predpokladať, že ide minimálne o nálezy troch živočíšnych jedincov, a to ošipanej, zajaca a korytka.

Na eneolitických sídliskách sa ošipaná vyskytuje vo frekvencii zväčša až za hovädzím dobytkom a ovcou/kozou, ako napríklad na sídlisku boľerázskej kultúry (Baden IB) v Bratislave na Ventúrskej ulici č.10 (okrem iného sa tu našli tiež dve lastúry *Unio*) (Ambros 1979) a na badenskom sídlisku v Bielovciach, okr. Levice (tu sa našlo až 262 kusov *Unio*). V Stránskej, okr. Rimavská Sobota sa frekvencia ošipanej síce dostáva na druhé miesto, ale tvorí menej ako 1/4 počtu hovädzieho dobytku (Ambros 1986).

Zajac ako pozostatok potravy sa nachádza v eneolite zriedkavejšie, ako to vyplýva aj z prehľadu archeozoologických nálezov z jevišovického sídelného horizontu z hradiska pri Vysočanoch na Morave, kde tvorí iba 0,2 % nálezov (Podborský a kol. 1993). Na druhej strane, ako súčasť zooarcheologických nálezov - potravinových zvyškov zo Vstupnej chodby Ardotskej jaskyne (okr. Rožňava) z blízkosti ohniska približne datovaného do obdobia neolít - stredná doba bronzová, 37 zajačích kostí tvorilo najviac - až 38,5 % určiteľného

materiálu (ďalej nasledovali hovädzí dobytok a jeleň). Ošípaná v počte 9 kusov predstavovala 9,4 % (Thurzo, Beneš 1976). Je tu však značne odlišné prírodné prostredie.

Rod *Unio* žije skôr na bahnitom dne pomaly tečúcich vôd a kedysi mohol slúžiť ako ľahko prístupná a vydatná potrava (Ložek 1981).

LITERATÚRA

- AMBROS, C. 1979: Archeozoologický posudok z Jiráskovej 10. 1 s. Ne publikované, uvádzané s dovoľením autora.
- AMBROS, C. 1986: Archeozoologický materiál z niektorých lokalít preskúmaných v roku 1985. AVANS v roku 1985, 25-39.
- LOŽEK, V. 1981: Měkkýši v archeologii. AR, XXXIII, 166-175.
- PODBORSKÝ, V. 1993: Praveké dějiny Moravy. Muzejní a vlastivědná společnost v Brně. 191-200.
- THURZO, M. - BENEŠ, J. 1976: Ardovská jaskyňa - Antropologické a paleontologické zhodnotenie nálezov zo Vstupnej chodby. Acta rer. natur. Mus. Nat. Slov., Bratislava, XXII, 127-165.

ÄNEOLITHISCHE (BAJČ-RETZ) OSTEOLOGISCHE TIERRESTE AUS TRNAVA-HORNÉ POLE

Alena Šefčáková

In einem der Bevölkerung der äneolithischen Gruppe Bajč-Retz gehörenden Silo wurden archeozoologische Reste gefunden, die wahrscheinlich Nahrungsreste mindestens dreier Exemplare dreier Tierarten darstellen - Schwein, Feldhase und Muschel. Das Schwein kommt in dieser Periode in der Frequenz meist nach den Rindern und Schafen/Ziegen vor, der Hase ist relativ selten. Die Flußmuschel (*Unio*) lebt am schlammigen Grund träge fließender Gewässer und dienten einstmals auch als leicht zugängliche und ergiebige Nahrung.